

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства

**АКТУАЛЬНІ
ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ**

**Альманах
наукового товариства «Афіна»
кафедри культурології та музеєзнавства**

Випуск 14

Засновано у 2003 році

Рівне – 2014

ББК 71.0
А 43
УДК 008:168.522

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства „Афіна” кафедри культурології та музеєзнавства. – Вип. 14 / За ред. проф. В.Г. Виткалова. – Рівне: РДГУ, 2014. – 256 с.

Головний редактор:

Виткалов В.Г. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри культурології та музеєзнавства РДГУ

Редакційна колегія:

Афанасьєв Ю.Л. – доктор філософських наук, професор Київського університету ім. Б.Грінченка
Баканурський А.Г. – доктор мистецтвознавства, професор Одеського національного політехнічного університету
Виткалов С.В. – кандидат мистецтвознавства, доцент РДГУ (відповідальний секретар)
Воробйов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор РДГУ
Дем’янчук О.Н. – доктор педагогічних наук, професор Луцького інституту розвитку людини „Україна”
Жилюк С.І. – доктор історичних наук, професор РДГУ
Коваль Г.П. – доктор педагогічних наук, професор РДГУ
Кралуцький П.М. – доктор філософських наук, професор НУ „Острозька академія”
Круль П.Ф. – доктор мистецтвознавства, професор Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаника
Кушнарєнко Н.М. – доктор педагогічних наук, професор ХДАК
Поніманська Т.І. – кандидат педагогічних наук, професор РДГУ
Постоловський Р.М. – кандидат історичних наук, професор РДГУ
Стоколос Н.Г. – доктор історичних наук, професор РДГУ
Троян С.С. – доктор історичних наук, професор РДГУ
Костюк Л.К. – кандидат історичних наук, доцент РДГУ
Швецова-Водка Г.М. – доктор історичних наук, професор РДГУ
Яремко-Супрун Н.О. – доктор мистецтвознавства, професор РДГУ

Рецензенти:

Арцишевський Р.А. – доктор філософських наук, професор Волинського національного університету ім. Лесі Українки
Брилін Б.А. – доктор педагогічних наук, професор Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського

Науковий редактор і упорядник випуску – **проф. Виткалов В.Г.**

ISBN 978-966-8424-77-9

Редакція не завжди поділяє точку зору автора. За точність наведених цитат, імен, прізвищ, дат відповідальність несуть автори.

Друкується за рішенням вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 4 від 28.11.2014 р.)

Свідомство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р. Зареєстровано Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.

8. *«Пікардійська терція»*: відверто, патріотично і без пафосу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vgoru.org/index.php/all-news/culture/item/7932-pikardijska-tertsiya-vidverto-patriotichno-i-bez-pafosu>
9. *«Пікардійська терція»*: жити і співати! [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ratusha.lviv.ua/index.php?dn=news&to=art&id=2230>
10. *Пікардійська терція. Історія* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pisni.org.ua/persons/33.html>
11. *«Пікардійська терція»* : «Коли ми записували «Плине кача», то й припустити не могли, якою буде доля цієї пісні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gazeta-ptk.org.ua/archives/5537>
12. *«Пікардійська терція»: пісня тривалістю у 20 років* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pohlyad.com/zhyttya/n/5257>
13. *Роман Турянин – заслужений сміхотворець* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.tercia.com.ua/biografii/21-roman-turianyn-zasluzhenyi-smikhotvorets>
14. *Славко Нудик – вокаліст-тенісист* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.tercia.com.ua/biografii/22-slavko-nudyk-vokalist-tenisyst>

Резюме

Аналізується роль глядача для колективу, розкрито комплекс психологічних механізмів взаємодії публіки та виконавців. Виявлено взаємозалежність особистісних якостей вокалістів та рівень виконавства.

Ключові слова: гурт, колектив, формація, музиканти, акапельний спів, публіка, концерт.

Summary

Farina N.-M. Creative flight of «Pikardiuaska of the third»

The role of spectator is analysed for a collective, the complex of psychological mechanisms of co-operation of public and performers is exposed. Interdependence of personality internals of vocalists and level of performance are educed.

Key words: group, collective, structure, musicians, public, concert.

Аннотация

Фарина Н.-М. Творческий взлет «Пиккардийской терции»

Анализируется роль зрителя для коллектива, раскрыто комплекс психологических механизмов взаимодействия публички и исполнителей. Вывявлено взаимозависимость личностных качеств вокалистов и уровень исполнительства.

Ключевые слова: группа, коллектив, формація, музыканты, акапельное пение, публика, концерт.

Надійшла до редакції 1.11.2014 р.

УДК 303.446.2:78

Боровець О.О. – студ. кафедри культурології і музеєзнавства РДГУ;
Казначеева Л.М. – доц. кафедри культурології і музеєзнавства РДГУ

ВЗАЄМОДІЯ НАЦІОНАЛЬНИХ МУЗИЧНИХ КУЛЬТУР СХОДУ ТА ЗАХОДУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Актуальність проблеми. Сучасний світ демонструє процес взаємовпливу та взаємодії культур, зокрема і музичних, різних країн, приміром Сходу (маємо на увазі Індію, Китай, Японію) і Заходу (зокрема, Європи та, почасти, США). Різноманітні явища інтеграції різних національних культур, втілені в сучасному світовому музичному просторі, є тією рушійною силою музичного мистецтва, що наповнює його новим змістом, породжує нові форми й засоби виразності, прогресивні ідеї. Особливо виразно це проявляється тоді, коли у взаємодію вступають принципово різні художні системи, а саме музичні культури Сходу і Заходу. Цікавість до проблематики процесу їх взаємодії, що характеризується активним втіленням нових тем та образів за допомогою оновлених засобів музичної мови, форми, художнього стилю, і зумовила актуальність обраної теми дослідження.

Мета наукової розвідки: висвітлити взаємодію національних музичних культур Сходу та Заходу на сучасному етапі їх розвитку.

Огляд використаної літератури. Науковий інтерес до проблем взаємодії національних музичних культур призвів до появи праць, що підкреслюють різноякісність та взаємодію музичного мистецтва Сходу й Заходу. Досліджуване питання розглядалося як вітчизняними, так і зарубіжними науковцями у монографіях, наукових працях, окремих статтях.

Серед ґрунтовних мистецтвознавчих досліджень кінця ХХ ст. слід виділити праці російських науковців. Зокрема, Н. Шахназарова у монографії «Музика Сходу і музика Заходу», порівнюючи дві концепції музичного професіоналізму, розкриває специфіку кожної з них із точки зору відмінностей в естетиці, розумінні ролі особистості в художній творчості, обумовлених культурно-історичними умовами

[9]. Дослідниця визнає відсутність виразної межі між фольклором і професійним мистецтвом усної традиції, яка в європейській музичній культурі позначена більш строго.

Російський дослідник кінця ХХ ст. Є. Алкон розглядає музичне мислення Сходу та Заходу як один із чинників музичного взаємовпливу та взаємодії [2].

Проблемам загального взаємозбагачення культур присвячена праця ще однієї російської дослідниці кінця ХХ ст. Є. Завадської, в якій головну увагу приділено аналізу ролі культури Сходу в сучасному західному світі, стверджуючи, що проблема взаємовпливу Сходу і Заходу має глибоке коріння [4].

Сучасні культурні процеси демонструють й інші позиції, що вимагають нових дослідницьких підходів. Одним із таких є підхід, запропонований російським дослідником Дж. Михайловим, що розглядав музичні культури Сходу та Заходу з точки зору системно-культурологічного підходу як єдине ціле з багаторівневими зв'язками і взаємовпливами [7]. Співвідношення музичних культур Сходу і Заходу в композиторській практиці розглянуто й в низці робіт В. Конен [5], А. Найденова [8].

Досліджувана тема привертає увагу й вітчизняних науковців. Стильову взаємодію західноєвропейських та східноєвропейських музичних традицій в композиціях у контексті історії культури розглядає у своїй монографії «Взаємовпливи Заходу і Сходу в контексті історії культури Європи та Америки (XIX-XX ст.)» Е. Кучменко [6]. В. Демещенко у науковій розвідці «На шляху до світової культури: взаємодія Заходу і Сходу» [3] проаналізував стильову взаємодію в сучасних музичних традиціях різних країн, зокрема Заходу та Сходу, намагаючись з'ясувати суть взаємодії музичних культур та шляхи їхнього розвитку в контексті світової культури.

Тож навіть цей огляд літератури свідчить про те, що культурна взаємодія Заходу і Сходу розглядається в контексті можливого чи реального процесу становлення світової (загальнолюдської) культури; інші ж науковці заперечують саму таку можливість. Однак беззаперечним є той факт, що питання взаємодії національних музичних культур Сходу і Заходу нині є актуальною та досліджуваною проблематикою.

Виклад основного матеріалу. Інтерес до мистецтва країн Далекого Сходу, зокрема Китаю, посилюється у Західній Європі в другій пол. ХХ ст. завдяки французькій письменниці Ю. Готьє, яка, успадкувавши від батька любов до Сходу й володіючи багатьма східними мовами, познайомила французів та інших європейців із далекосхідною поезією. У своїх перекладах творів «Дракон імператора», «Узурпатор», «Квіти Сходу» вона виявила глибоке розуміння національного фольклору [8; 22]. Якщо в літературі захоплення культурою Сходу активізувалося у другій пол. ХХ ст., то в музичному мистецтві подібний інтерес підтримали широкі наукові кола вже у ХІХ ст. В опері «Оберон» (1826 р.) німецький композитор К. Вебер вдається до використання справжніх східних народних мелодій. 1835 р. французький композитор Ф. Давид видає «Східні мелодії» для фортепіано, а 1844 р. пише оду-симфонію «Пустеля». Ці твори є точкою відліку у використанні оригінальної східної екзотики в західноєвропейській музиці [2; 190]. У міру включення Сходу і Заходу в світову музику поступово зникала грань між ними як різкими протилежностями і все менш актуальним ставав знаменитий вислів англійського прозаїка Р. Кіплінга про те, що мистецтву Сходу та Заходу ніколи не зійтися [6; 173].

Аналізуючи процес взаємовпливу східної та західної музичної культури, дослідники відзначають, що його розквіт припадає на другу пол. ХХ ст. і продовжується досі. Процеси глобалізації, розвиток сучасних комунікаційних засобів значною мірою пояснюють особливості цього руху й визначають інший рівень розвитку сучасного музичного сприйняття, розширення слухового кругозору і сприйнятливості європейського чуття «позаєвропейської» музики [6; 174].

У концепції Дж. Михайлова світ музичних культур підрозділяється не на Схід і Захід, а представлений музичним глобусом. Поділ культур вироблявся з урахуванням не лише їх географічної, мовної та релігійно-культурної близькості, але й за критеріями музичних зв'язків. Враховувався також централізований і децентралізований характер музичної культури регіону: до централізованих належала, наприклад, Південна Азія з центром Індії, до децентралізованих – Східна Європа. Такий підхід є відображенням тенденції переходу від орієнталізму до світової музичної культури [7; 5–12].

Музично-творча картина європейської музичної культури ХХ ст. складна й різноманітна. Її внутрішні проблеми пов'язані з постромантичними тенденціями, що проявилися в художній культурі на межі ХХ-ХХІ ст. Різні течії музичного модернізму визначали «обличчя» європейської культури того періоду, важливим складовим елементом якої були явища позаєвропейської музичної культурної практики [7; 15–28].

Вивчаючи основні аспекти музичної культури Сходу і Заходу, її відображення на сучасному етапі, виявлення їх взаємовпливу, синтез і ідентичність, складно говорити про музику лише в її єдиному відображенні. Як зазначає Г. Абдуллазаде, чимало років у сучасній музичній естетиці побутовували європоцентризм і багато музично-естетичних ідей, які досі приписували греко-римському світу, запозичені ними у Сходу, або ж існували на Сході паралельно і незалежно [1; 45].

На зламі ХХ-ХХІ ст. проблема вивчення мистецтвознавства Сходу і Заходу стає більш актуальною і глибоко масштабною за своєю суттю. В наш час стало остаточно ясно, що минуле сторіччя – період гігантського зламу в еволюції музики і самої її сутності, розвитку культури, мало не в самій сутності людини. І проблема Східно-Західного взаємовпливу розширюється, відбувається синтез ідей сучасного і минулого, відкриття перспектив для справжніх художників – творців, творчість яких є створенням нового, як природне продовження світового музичного творця. Для багатьох митців Схід став новою духовною

музичною батьківщиною, де світ відображався не стільки у відповідній тематиці й колориті, скільки в глибокому проникненні в суть власне самого східного музичного живопису, в органічному поєднанні західних принципів музики зі східними [3; 25–38].

Варто погодитися з думкою азербайджанського музикознавця, композитора Ф. Алізаде, котрий зауважив, що, «говорячи про музику ХХ ст., не можна не сказати ще про одну тенденцію, що виразилася в інтересі діячів Заходу до музики та мистецтва Сходу» [1; 127]. Слушними є також спостереження згаданої вже Є. Завадської, яка виявляє багато точок дотику між різними музичними напрямками двох регіонів. Наприклад, творчість французького композитора О. Мессіана, все життя послідовно працюючого над вивченням індійських раг. У музиці Сходу його полонять, насамперед, імпровізаційність мелодики і вишуканість ритмічного малюнка. Те, до чого прагнув австрійський композитор А. Шенберг, не спростовуючи традиційні методи західноєвропейського музичного мислення, на Сході споконвіку було природним буттям музики [4; 151].

А. Найденова, досліджуючи музичне мистецтво Болгарії та Австрії ХХ ст., докладно охарактеризувала музично-художню атмосферу цих країн, художні пошуки віденського авангарду, особливості становлення серійного музичного мислення, алеаторики, сонористики. Дослідниця ознайомила світ із таким оригінальним сучасним музичним напрямом, як «музична графіка» або «музична графічна нотація», що об'єднала у собі декілька видів мистецтва – музику, графіку, живопис та мистецтво малих скульптурних форм [8; 20–24]. Цей напрям вказує на особливе тяжіння сучасної музики Сходу та Заходу до взаємовпливу, синтезу мистецтв, особливо підкресленої візуалізації музично-звукових образів [6; 92].

На думку дослідниці, сучасна музика Австрії нерідко включає світло-кольорові ефекти, електронну музику, словесний текст, композиції інструментального театру, поп-арт (спеціальні предметно-оптичні ефекти), музично-живописний колаж, тяжіє до створення спеціальних циклів, що синтезують у собі музику та живопис. Вона також підкреслила особливий інтерес сучасних композиторів Заходу до східної медитативної музики, зокрема, китайської. Наприклад, мова йшла про використання в їх творчості національних музичних інструментів Китаю, звучання яких вплітається у музичну тканину твору, звернення до незвичних екзотичних тембрів, синкопованого ритму, виразної пульсації – чергування звукових музично-шумових потоків і пауз, математичного обчислення інструментів, сонористики (твір болгарського композитора Ю. Ценової «Туманна музика»), що мають викликати у слухача яскраві звуко-зорові асоціації, сприяти глибокому зануренню свідомості у певний емоційний стан та відчутно впливають на сферу підсвідомості. Завдяки своєрідному «шокуванню» незвичністю звукової палітри, музичні звуко-зображувальні ефекти активно втягують слухача у процес сприйняття музики на рівні відкритих відчуттів та емоцій (відбувається позасвідоме втягування слухача у творчий процес – так зване співтворство «зсередини»): подібний засіб творення сучасної музики сьогодні є вкрай популярним у світовому музичному мистецтві [8; 33–45].

Аналізуючи дослідження російського науковця Є. Алкона, слід погодитися, що Схід і Захід диференціюються в типологічному сенсі за «внутрішніми цілями культур», які визначають місце музики в житті людей, її функції, і яким відповідають ті чи інші способи створення і функціонування текстів [2; 118]. Одне з понять, що фіксують ці відмінності між музичними культурами двох регіонів – жанрова функціональність, яку можна включити в число стильових функціональностей музичного мислення Сходу та Заходу. Саме в другій пол. ХХ ст. закладено основи сучасного музичного професіоналізму в країнах Сходу в цілому, зокрема в Китаї. Всебічний розгляд цілісної музичної картини світу дає змогу по-іншому подивитися на європейське мистецтво, породжуючи нове сприйняття явищ, звичних і відомих здавна [9; 90–99].

На культурному ґрунті Заходу розвиваються творчі процеси, що дозволяють інакше поглянути на музичні явища. У викристалізованому впродовж кількох століть комплексі виражальних засобів європейської музичної мови почали діяти «відцентрові» сили, що підготували сприйняття позаєвропейської музики, спричинивши збагачення й розвиток західно-східноєвропейського музичного мистецтва [7; 28]. Для західної національної музичної культури стає характерним прагнення збагатити східноєвропейську музику ознаками «оригінального» фольклору, який зароджується ще в ХІХ ст. – добі розквіту національної самосвідомості в музиці. Це спричинило нове ставлення Заходу до східної тематики та її втілення, до усвідомлення й засвоєння позаєвропейського складу музичного мислення [5; 35–38].

Незважаючи на цитування справжніх східних мелодій, окремих мотивів, ритмів, тембрових імітацій, запозичень, східний колорит мав переважно зовнішній характер. В. Конен зазначає, що європейські композитори сприймали «оригінальний» фольклор європейським слухом, з погляду власної музичної психології і прагнули зблизити його з європейським музичним ладом. Для переважної більшості західноєвропейських композиторів ХХ ст. звернення до східної тематики – бажання осягнути сам дух східної культури і відтворити найхарактерніші ознаки стилю східної музики [5; 41–42].

Висновки. Палітра сучасного музичного життя суттєво збагатилася й урізноманітнілася в останні десятиріччя. До сфери музичної культури увійшли нові явища, що мають різне змістовне й ціннісне значення: вони можуть як збагачувати простір культури, так і у чомусь «знижувати» його, як це відбувається з окремими жанровими проявами масової музики. Рух Західного модерну на межі ХХ–ХХІ ст. багато в чому ґрунтується на мистецтві Сходу, вплив східної музики на музичну мову Заходу став одним із факторів, що спричинили виникнення дивовижного за новизною й барвистістю імпресіоністського стилю, поза яким неможливий розвиток світової музики ХХІ ст. У результаті музичне мистецтво Заходу та Сходу

знаходить нову якість звукової реальності, де є нові форми і жанри, тенденції та шляхи, за якими буде йти їх подальший розвиток. Подібні зміни потребують осмислення та узагальнення, адже повноцінне уявлення про музичну культуру без цього неможливе.

Список використаної літератури:

1. *Абдуллазде Г. Д.* Музыка, человек, общество (в древней и средневековой культуре Востока и Запада) / Г. Д. Абдуллазде. – Баку : Язычы, 1991. – 244 с.
2. *Алкон С. М.* Музыкальное мышление Востока и Запада. Континуальное и дискретное : Исследование / С. М. Алкон. – Владивосток : Изд-во Дальневосточ. ун-та, 1999. – 126 с.
3. *Демещенко В. В.* На шляху до світової культури : взаємодія Заходу і Сходу / В. В. Демещенко // Культура і мистецтво у сучасному світі: Зб. наук. пр. КНУКіМ. – К., 2003. – Вип. 4. – С. 11–182.
4. *Завадская С. В.* Культура Востока в современном западном мире / С. В. Завадская / За ред. Л. П. Делюсин. – М. : Глав. ред. восточной л-ры, 1997. – 168 с.
5. *Конен В. Д.* Пути американской музыки : Очерки по истории музыкальной культуры США / В. Д. Конен // Этюды о зарубежной музыке: Сб. науч. тр. – М. : Музыка, 1995. – № 7. – С. 34–46.
6. *Кучменко Е. М.* Взаємовпливи Заходу і Сходу в контексті історії культури Європи та Америки (XIX–XX ст.) : моногр. / Е. М. Кучменко. – К. : Знання, 1999. – 185 с.
7. *Михайлов Дж. К.* К проблеме теории музыкально-культурной традиции / Дж. К. Михайлов // Музыкальные традиции стран Азии и Африки : Сб. науч. тр. МГК. – М. : Моск. консерватория им. П. И. Чайковского, 1996. – Вып. V. – С. 3–40.
8. *Найденова А. С.* К проблеме взаимоотношения восточных и западных художественных традиций в музыке XX века / А. С. Найденова / За ред. Е. В. Орлова // Проблемы музыкознания: Сб. научн. тр. – М., 2006. – Вып. VI. – С. 19–55.
9. *Шахназарова Н. Г.* Музыка Востока и музыка Запада : Типы музыкального профессионализма / Н. Г. Шахназарова. – М. : Сов. композ., 1990. – 373 с.

Резюме

Аналізується сутність взаємозв'язків Сходу і Заходу у сучасних умовах, виявляється їх вплив у музичній практиці.

Ключові слова: Схід, Захід, міжкультурні контакти, музична практика.

Summary

Borovets O.O., Kaznacheeva L.M. Cooperation of national musical cultures To east and the West on the modern stage

Essence of intercommunications of East and the West is analysed in modern terms, their influence appears in musical practice.

Key words: East, West, cross-cultural contacts, musical practice.

Аннотация

Боровец О.О., Казначеева Л.М. Взаимодействие национальных музыкальных культур Востока и Запада на современном этапе

Рассматривается специфика культурного взаимодействия Востока и Запада в современных условиях, очерчивается их влияние на музыкальную практику.

Ключевые слова: Восток, Запад, межкультурные контакты, музыкальная практика.

Надійшла до редакції 10.11.2014 р.

УДК 78.036.2(4+477)«189/191»

Шевчук Б.М. – магістрант Ін-ту мистецтв СНУ ім. Лесі Українки

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІМПРЕСІОНІСТСЬКОЇ ТЕЧІЇ НА ТЕРЕНАХ ЄВРОПИ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.

Імпресіонізм (франц. «враження») – у конкретно-історичному значенні течія французького живопису останньої третини ХІХ ст.

Поняття «імпресіонізм» затвердилось ще в 70-ті рр. у французькому живописі і лише в 1890-1900-х рр. стало використовуватися в музиці. Імпресіонізм в образотворчому мистецтві Франції, представлений творчістю К. Моне, К. Пісарро, Е. Дега, А. Сіслея, О. Ренуара та інших визначних художників, відкрив нові можливості для розвитку пейзажного та портретного живопису. Ці художники збагатили тодішній живопис одухотвореністю бачення світу, природністю гри світла і барв. Сутність їх мистецтва – в найтоншій фіксації мимовільних вражень від природи і побуту, чутливому відтворенні світлового середовища за допомогою складної мозаїки декоративних штрихів [5; 9].

ЗМІСТ

<i>Постоловський Р.М.</i> Потенційні можливості університету в регіоні	3
<i>Виткалов С.В.</i> X Всеукраїнська науково-практична конференція «Українська культурно-мистецька практика в історичній ретроспективі» у м. Рівне	5
<i>Виткалов В.Г.</i> Наукові проблеми України в аспекті культурно-мистецької практики	6

РОЗДІЛ I.

ЕТНОКУЛЬТУРНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОНТЕКСТ

<i>Князікевич А.В.</i> Весільна обрядовість Східного Полісся: етнографічний матеріал, зібраний у с. Паліївка Ямпільського району Сумської області (липень 2013 р.)	11
<i>Процук В.В.</i> До питання про особливості пісенно-танцювального фольклору Волинського Полісся	17
<i>Пилипак М.А.</i> Весільна обрядовість Українців Альшеївського району Республіки Башкортостан	21
<i>В'юн К.В.</i> Етнографічна спадщина Українців у музеях діаспори	27
<i>Сінельнікова В.В.</i> Господарська діяльність Українців Нижнього Поволжя: землеробство (історико-етнографічна довідка XVIII-XX ст.)	29
<i>Волковічер Т.М.</i> Українські сюжетні рушники з написами (кін. XIX – перша пол. XX ст.): взаємодія народної і масової культури	34
<i>Карпова Л.О. Магеря О.П.</i> Моральні традиції української сім'ї	39
<i>Просандєєва Л.Є.</i> Культурний вплив дозвілля на розвиток особистості	42
<i>Парчевська Д.І., Казначеева Л.М.</i> Проблеми молодіжного дозвілля на сучасному етапі (на прикладі м. Рівне)	46
<i>Трохимчук М.</i> Проблеми та тенденції розвитку сучасного молодіжного дозвілля в Україні	49
<i>Маринич Л.М., Костюк Л.К.</i> Придорожні хрести на теренах Рокитнівщини: історія, інтерпретація, смисли	53
<i>Ясковець О.В.</i> Українські традиції випікання хліба: етнорегіональний аспект (за матеріалами опитування у Корецькому районі)	55
<i>Павлуш К.</i> Свято Купала: традиції та сучасна культурна регіональна практика	58
<i>Полюхович О.В., Костюк Л.К.</i> Весілля в духовній культурі населення Рівненського Полісся: традиції та новітні наверстування	61
<i>Чуб Г.В.</i> Діти у великодньому святі України	65
<i>Обух Л.В.</i> Культурно-освітня діяльність українців у Східній Словаччині (методичне забезпечення навчального процесу в середині XX ст.)	69
<i>Кметюк Т.В.</i> Збереження національних традицій на фестивалі «Українська весна» у Польщі	72
<i>Мартинюк О.</i> Сутність поняття «свято» у працях науковців	76
<i>Оборська С.В.</i> Традиції українського модерну в оздобленні сільського житла Київщини	80
<i>Кюнцилі Р.</i> Унікально-універсальні співвідношення церковної архітектури українського села	83

РОЗДІЛ II.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ КУЛЬТУРИ

<i>Ясінський М.М.</i> Інформаційна концепція культури	87
<i>Репін А.</i> Функції масової культури	89
<i>Шило М.</i> Розвиток інтелектуальної культури українців під впливом глобалізаційних процесів	94
<i>Новоселецький М.Ю.</i> Культурно-історичний аспект курсу фізики	97
<i>Жук В., Давидюк Л.</i> Діяльність рівненського центру ПК та ППК НАКККІМ із підвищення кваліфікації бібліотечних кадрів	101
<i>Якубова Т.А.</i> Біографія Т.Шевченка в польських енциклопедіях С.Оргельбранда та А. Вислицького (за матеріалами польськомовного фонду НБУВ)	105

<i>Гірняк Г.З.</i> Реформування системи органів місцевого самоврядування в Україні: концепція, проблеми, досвід	108
<i>Сапфірова Н.М.</i> Щоденник Н.Пташкіної як документальне свідoctво історії родини Й. Маршака у пореволюційний період (1918-1920)	113

РОЗДІЛ III.

ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ

<i>Сойчук Р.Л.</i> Феномен «національного самоствердження особистості» у науково-теоретичних виданнях	118
<i>Миколасенко О.М., Кучина Н.І.</i> Основні підходи до визначення поняття «гра» в історичній ретроспективі	121
<i>Ластовецька Л.В.</i> Хорові твори сучасних композиторів Галичини в педагогічному репертуарі ВНЗ	127
<i>Дудик Р.</i> Питання формування і вдосконалення викладацької майстерності педагогів-диригентів	130
<i>Зайцева О.</i> Питання розвитку поліфонічного слуху учнів старших класів ДМШ у наукових дослідженнях	133
<i>Лацівська Я.В.</i> Проблеми формування позитивного ставлення до навчання студентів у педагогічних дослідженнях	136
<i>Войтович Г.О.</i> Моральна культура майбутнього вчителя музичного мистецтва: теоретичний аспект	140
<i>Крижановська Т.І.</i> Методичні аспекти реалізації інтегративного підходу в процесі викладання курсу «українська музична література» у ВНЗ і рівня акредитації	144
<i>Вишотравка Л.І.</i> Клас удосконалення професійних танцівників: педагогічна методика Асафа Мессерера	147
<i>Мазурок І.В., Кругляченко А.Ю.</i> Самостійна робота студентів педагогічного коледжу як чинник формування професійності	151
<i>Мельник Л.В.</i> Фахова компетентність майбутнього вчителя музики як складова навчального процесу	154
<i>Колесніков С.А.</i> Шляхи формування компетентності майбутнього вчителя музики	158
<i>Каленюк О.М.</i> Художнє витинанкарство в контексті підготовки майбутнього художника-педагога	162
<i>Чернюшок О.В.</i> Техніка «Квілте» у декоративній текстильній композиції	167
<i>Дудик Р.В.</i> Процес художньо-педагогічного спілкування учителя музики з хоровим колективом	169
<i>Пішванова В.О.</i> Адаптивні механізми післядипломної освіти	173
<i>Нурулліна І.</i> Молодіжні неформальні рухи в Україні (кінець ХХ – початок ХХІ століття)	177
<i>Понадин Т.</i> Соціальні проблеми в Україні крізь призму діяльності жіночих організацій	180
<i>Петровиц В.В., Бокій Т.Ф.</i> Використання засобів музейної педагогіки у культурно-освітній діяльності музею	184
<i>Опришко І.П., Казначєєва Л.М.</i> Молодіжний сленг та особливості його перекладу у німецькій літературі	188

РОЗДІЛ IV.

МИСТЕЦТВО У РОЗМАЇТТІ ВИЯВІВ

<i>Шман С.Ю.</i> Ікона в музейному фонді: дослідження та реставрація Ю.О. Олсуф'єва	192
<i>Зорич Ю.</i> Театри українських міст періоду 1943-1945 років	195
<i>Горох Г.С.</i> Дитяча хорова творчість Рівненщини в період державної Незалежності України	198
<i>Радченя Т.Ф.</i> Сучасна патріотична музика в Україні	202
<i>Гончарук В.</i> Пошуки композиційно-пластичної та образної виразності у творах Львівських скульпторів другої половини 1980-1990-х рр.	206
<i>Матоліч І.Я.</i> Дослідницька праця та навчальний процес на кафедрі історії і теорії мистецтва Львівської Національної Академії Мистецтв	209

<i>Христюк Ю.С.</i> Функціональна обумовленість дитячого інтровертивного ігрового середовища в громадських закладах	212
<i>Погребняк Г.П.</i> Авторське кіно в міжнародному фестивальному просторі	215
<i>Зінчук І.</i> Творчий злет «Піккардійської терції»	218
<i>Боровець О.О., Казначесва Л.М.</i> Взаємодія національних музичних культур Сходу та Заходу на сучасному етапі	221
<i>Шевчук Б.М.</i> Особливості формування імпресіоністської течії на теренах Європи кінця XIX – початку XX ст.	224
<i>Чайковська А.А.</i> Мистецька спадщина Г.Нарбута у контексті розвитку графічного мистецтва України	228
<i>Ковтун М.М.</i> Тема материнства в творчості Т. Шевченка-художника	233
<i>Волошина В.М., Шолудько Н.Г.</i> Анімація в туризмі як предмет наукового дослідження	236
<i>Поліщук Ю.</i> Кантата «Дніпро реве» Д.Січинського: особливості втілення художнього образу	239
<i>Соїч В.П.</i> Стан, проблеми та перспективи розвитку закладів культури на селі	242
<i>Гищак Г.Я.</i> Культурно-дозвіллева діяльність закладів культури Самбірщини	246
<i>Новосад О.</i> Музичне мистецтво Волині періоду державної незалежності України	249